

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 12/2006 vp

Hallituksen esitys Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Ulkoasiainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 8 päivänä kesäkuuta 2006 lähettävänsä hallituksen esityksen Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 67/2006 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi ulkoasiainvaliokuntaan samalla määrännyt, että maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava asiasta lausunto ulkoasiainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- EU-sihteeristön neuvotteleva virkamies Päivi Kaukoranta, valtioneuvoston kanslia
- vanhempi hallitussihteeri Kaisa Sainio, maa- ja metsätalousministeriö
- päälakimies Risto Airikkala, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Roomassa lokakuussa 2004 tehdyn sopimuksen Euroopan perustuslaista ja sen voimaansaattamislain. Sopimukseen liittyy 36 pöytäkirjaa, kaksi liitettä sekä päätösasiakirja ja 30 julistusta. Liitteet ja pöytäkirjat ovat erottamaton osa sopimusta.

Sopimus Euroopan perustuslaista on Euroopan unionin jäsenvaltioiden välinen kansainvälinen sopimus. Uusi yhtenäinen perustuslakisopimus korvaa eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta voimassa olevat sopimukset, joihin Euroopan unioni perustuu. Uuteen sopimukseen perustuva Euroopan unioni on oikeudellisesti ja poliittisesti olemassa olevan Euroopan unionin seuraaja. Sopimuksella yhdistetään Euroopan yhteisö ja

Euroopan unionista tehdyllä sopimuksella perustettu unioni yhdeksi, yhtenäiseksi oikeushenkilöksi. Kokonaisuudistuksen keskeisiä tavoitteita ovat perussopimusten selkeyttäminen ja yksinkertaistaminen, unionin toiminnan tehostaminen ja unionin tuominen lähemmäksi kansalaisia.

Perustuslakisopimuksen johdannossa kuvataan Euroopan kehitykselle keskeisiä arvoja, päämääriä ja vaikuttimia. Sopimuksen ensimmäisessä osassa määritellään yleisellä tasolla unionin luonne ja sen toimintaa koskevat keskeiset periaatteet. Sopimuksen toisen osan muodostaa Euroopan unionin perusoikeuskirja. Sopimuksen kolmanteen osaan sisältyvät yksityiskohtaiset määräykset unionin politiikoista ja toi-

minnasta. Sopimuksen neljäs osa sisältää yleiset määräykset ja loppumääräykset. Merkittävä osa uuden sopimuksen määräyksistä vastaa sisällöltään unionin nykyisten perussopimusten määräyksiä.

Perustuslakisopimuksen alussa mainittujen unionin arvojen luettelo on aiempaa kattavampi. Arvoilla korostetaan unionin luonnetta arvoyhteisönä. Sopimuksella vahvistetaan unionin perus- ja ihmisoikeusluottuvuutta muun muassa siirtämällä perusoikeuskirja unionin perussopimukseen ja mahdollistamalla unionin liittymisen Euroopan ihmisoikeussopimukseen.

Kokonaisuudistuksella pyritään saattamaan unionin toimielinjärjestelmä ajan tasalle ja kehittämään unionin toimintakykyä, avoimuutta ja kansanvaltaisuutta. Perustuslakisopimuksella korvataan nykyinen jäsenvaltioiden painotettuihin ääniin perustuva neuvoston määräenemmistöpäätöksenteon järjestelmä niin sanotulla kaksoisenemmistöön perustuvalla järjestelmällä. Euroopan komission jäsenten määrää supistetaan siirtymäkauden jälkeen siten, että siinä on kerrallaan yksi kansalainen kahdesta kolmas-

osasta jäsenvaltioita yhden kolmasosan jäsenvaltioita ollessa kullakin hetkellä komission ulkopuolella.

Perustuslakisopimuksella vahvistetaan unionin annetun toimivallan periaatetta: toimivalta, jota perustuslaissa ei ole annettu unionille, kuuluu jäsenvaltioille. Unionin toimivaltaa täsmennetään ja selkeytetään muutoinkin. Unionin toimivallan alaa muutetaan lisäämällä siihen joitakin uusia politiikka-aloja ja kehittämällä edelleen nykyisiä toimivaltuuksia.

Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Lailla kumotaan Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annettu laki, Amsterdamin ja Nizzan sopimusten voimaansaattamislait sekä vuoden 2003 laajentumissopimuksen voimaansaattamislaki. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen kanssa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta on 29.3.2006 antanut ulkoasiainvaliokunnalle lausuntonsa (MmVL 1/2006 vp — VNS 6/2005 vp) valtioneuvoston selonteosta Euroopan unionin perustuslakisopimuksesta.

Mainitussa lausunnossa valiokunta on muun ohella todennut, että Suomen maatalouden kannalta keskeinen uusi pöytäkirja on vuosien 1972, 1979, 1985 ja 1994 liittymissopimuksia koskeva pöytäkirja n:o 8. Valiokunta kiinnittääkin uudelleen erityistä huomiota siihen, että pöytäkirjan 47 artiklan määräys toistaa asiallisesti liittymisasiakirjamme 141 artiklan ja turvaa sen oikeudellisen jatkuvuuden. Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä myös huomiota siihen, että liittymisasiakirjamme 141 artiklasta on esitetty erilaisia tulkintoja. Artiklaa on voitu tulkita siten, että sen nojalla myönnettävät tuet olisivat väliaikaisia eikä niille olisi enää perusteita

tietyn ajan kuluttua sen jälkeen, kun Suomi on liittynyt unioniin. Toisen, Suomen tulkin mukaan artiklalla tarkoitetaan pysyviä vaikeuksia. Selonteossa todettiin, että koska neljää ensimmäistä liittymissopimusta koskevaan pöytäkirjaan on sisällytetty ainoastaan ne liittymissopimusten ja asiakirjojen määräykset, jotka ovat edelleen oikeudellisesti merkityksellisiä, voidaan tämän katsoa tukevan viimeksi mainittua tulkintaa. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää tätä tulkintaa vahvasti perusteltuna ja ainoana oikeana. Tämän valiokunta on todennut selonteosta antamassaan lausunnossa.

Lausunnossa valiokunta on myös tuonut esiin sen, että pöytäkirjan 48 artikla toistaa teknisesti tarkistettuna liittymisasiakirjamme 142 artiklan määräyksen, jolla annetaan Ruotsille ja Suomelle lupa myöntää pitkäaikaisia kansallisia tukia sen varmistamiseksi, että maataloutta pide-

tään yllä erityisillä alueilla. Valiokunta pitääkin erittäin tärkeänä, että artikla turvaa liittymisasiakirjamme 142 artiklan oikeudellisen jatkuvuuden.

Edellä esitettyyn viitaten valiokunta edellyttää uudelleen, että maamme liittymissopimuksen määräysten jatkuvuus taataan perustuslakisopimuksessa. Sopimuksen määräysten tulee varmistaa vuoden 1994 liittymisasiakirjamme maataloutta koskevien määräysten oikeudellisen jatkuvuus Suomen tavoitteiden mukaisesti. Tässäkin yhteydessä valiokunta tuo esiin sen, että myös Eurooppa-neuvosto on hyväksynyt periaatteen, jonka mukaan monitoiminnallinen maatalous säilytetään kaikilla Euroopan alueilla. EY:n perustamissopimuksen (Rooman sopimus) 33 artiklan 2 kohdasta käy myös ilmi, että

yhteistä maatalouspolitiikkaa ja sen mahdollisia erityismenetelmiä suunniteltaessa on otettava huomioon maatalouselinkeinon erityisluonne, joka johtuu maatalouden yhteiskunnallisesta rakenteesta sekä eri maatalousalueiden välisistä rakenteellisista eroista ja luonnonolojen eroista.

Edellä esitetyn ohella valiokunta uudistaa muutoinkin kaikilta osin selonteosta antamassaan lausunnossa esittämänsä näkökohdat ja kannanotot.

Lausunto

Lausuntonaan maa- ja metsätalousvaliokunta esittää ulkoasiainvaliokunnalle,

että ulkoasiainvaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Eero Lämä /kesk
vpj. Harry Wallin /sd
jäs. Nils-Anders Granvik /r
Pertti Hemmilä /kok
Matti Kauppila /vas
Esko Kiviranta /kesk
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Jari Leppä /kesk

Minna Lintonen /sd
Reijo Paajanen /kok
Sirpa Paatero /sd
Erkki Pulliainen /vihr
Kimmo Tiilikainen /kesk
Pekka Vilkuna /kesk
Lasse Virén /kok
vjäs. Klaus Pentti /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.